

ЕПИСТОЛА IV.

De la Roma, 10/22 Septembrie 1855*)

Мэнтеле Палатинэ пресентэзэ фэгэръ кэ патрэ латэри. Зигизлэ меридионал, нэмитэ Веліа, есте дндрептатэ кэтрэ Форэла чель таре, зигизлэ меридионал кэтрэ Писчина пэвлікэ, чель ориентал кэтрэ амфитеатрэла Флавис (Колосезлэ), ші чель оцидентал кэтрэ Форэла вазарис. Ла пічіорэла зпцізлэ оцидентал ера алтарізелэ лэі Еркэле, ла пічіорэла меридионал се афла алтарізелэ Дзеэлэі Консэ, ла чель ориентал сачелэзлэ Стреніеі, дн мізловкэла лініеі де ла ачеста кэтрэ Форэ, се афла сачелэзлэ Ларілорэ. Ромэла чіркътскрпсе померізелэ четъдїі сале дн цїзрэла ачестіі мэнте, ші а нэште не ла полеле лэі, прекэзтэ не сїзне Тачїгэ, днченжндэ де ла Форэла вазарис ші алтарізелэ лэі Еркэле, трасе дрептэ ла алтарізелэ лэі Консэ ші де аколо днторжндэсе кэтрэ сачелэзлэ Стреніеі, апоі кэтрэ алэ Ларілорэ ші форэла Романэ**) не сьвтэ Веліа, арізнсе ла Форэла вазарис де знде пэрчесе. Не кэлмеа мэнтелэі рьдікэ вазрїле четъдїі (moenia urbis). Елэ днсэші дшї едіфікэ кэса дн колцэла оцидентал. Маї дн зртэ де латэреа мэнтелэі чеа де кэтрэ мэзэ-нонте спре

рэ сьрїтэ (nordost) се фортэ кэлеа сакрэ (via sacra), де чеа де кэтрэ мэзэ-нонте спре апэсэ (nord-west) се дескїсе кэлеа новэ (via nova), де латэреа де кэтрэ апэсэ спре мэзэ зі (süd-west) се ашезэ чэркэла чель таре (circus maximus) де ла алтарізелэ лэі Еркэле нїлэ ла алэ лэі Консэ еарэ де чеа де кэтрэ мэзэзі спре рэсрїтэ се едіфікарэ кэріеле челе веки (curiae veteres). Лініа, померізелэ дэпэ дателе челорэ веки, ера де 11,510 пічіоре романе, днсэ перїметрэла вазрїлорэ се пареа а фї фостэ нэмаї де 5260 де пічіоре романе; кьч тотэ ареа мэнтелэі палатинэ фаче асгэзі ла 60 де цїзэри, саз ла 15 фьлчі де пэжнїгэ. — Дн мізловкэла арееі ачестеі, кэ фадата спре чэркэла чель таре, дшї зїдїсе Азгэстэ кэса са, кэре се нэмі палацїз, дэпэ нэтеле мэнтелэі. Дїнаїнтеа фадатеі пэсе дн кэртеа чеа таре, ера аркэла де трїзмэз алэ лэі Октавіз (татэла лэі Азгэстэ) кэре сервіа де поргэ ла кэса імперіалэ. Дн партеа дїнаїнте а кэрдїі ера треї темпле мїчі, алэ лэі Бакэз, алэ Чївелеі ші алэ Цїзнедей. Де латэреа стэжнэ а кэсеі лэі Азгэстэ, параллелэ кэ джнса се днтіндеа стадїэлэ пенгрэ цїокэріле мегаленсе; ші деа стэжнэ ачестэвіа ера вьїле палатїне. — Де латэреа дрептэ а кэсеі лэі Азгэстэ ера тьрэдэ вївлїотекэ палатїнэ кэ темплэла лэі Аполо ші кэ сачелэзлэ Вестей*) ші дн коста деспре чэркэла чель таре ера пэлвінарїзелэ саз фойшорэла дн кэре Чесарїї прївіа цїокэріле чїрченсе. Де а дрепта вївлїотечей ера локзїнделе Салїлорэ саз алэ Кьлэшіарїлорэ, темплэла лэі Жоїе днвїнгэторїзелэ, мї спре чэр-

*) Bezi Nămerul „Foiei 42 din anul 1855.

**) Sed initium condendi, et quod pomoerium Romulus posuerit, noscere haud absurdum reor. Igitur a foro Boario, ubi aureum tauri simulacrum aspicimus, quia id genus animalium arat'o subditur, sulcus designandi oppidi coeptus, ut magnam Herculis aram amplecteretur. Inde certis spatiis interiecti lapides, per ima montis Palatini ad aram Consi, mox ad Curias veteres, tum ad sacellum Larium, forumque Romanum. Tacitus Annalium libro XII c. 24.

*) Phoebus habet partem; Vestae pars altera cessit;

Quod superest illis, tertius ipse tenet (Augustus.)
State palatinae laurus, praetextaque quercu
Stet domus: aeternos tres habet una Deos.
Ovidius Fastorum lib. IV. v. 951 et seq.

къль чель маре се аола каса лѣи Тиверіа. Деа дрепта темплѣлѣи лѣи Жоіе дѣвигѣторіалъ ера темплѣлѣи лѣи Жоіе статоріалѣи чель нотатъ де кѣтръ Ромѣлѣи дѣи вътаіа къ сабиніи, ші зидітѣ де кѣтръ Консѣлѣлѣи М. Агглііа Регѣлѣи ла анѣлѣи Роміі 458. (Dianthea темплѣлѣи ачестѣіа, дѣи колѣлѣлѣи мѣнтелѣи деспре форѣлѣи Боваріа ѡсесе каса лѣи Ромѣлѣи.) Деа дрепта ингресѣлѣи ера пѣрта Мѣгроніа, сѣв веніа пѣртѣ а Палатінѣлѣи, кѣтѣ о асментѣ Лівіа*). Діи дѣртѣлѣи темплѣлѣи дедікатъ лѣи Жоіе Статоріалѣи, пе лѣнгѣ Клівѣлѣи Палатінѣи ера каселе лѣи Каліѣлѣи, пе локѣлѣи знде ѡсесерѣи маі дѣаіте але лѣи Сказѣи, Клодіа, Чи чероне ші Катѣлѣи. Лѣонѣи дѣиселе се дѣлѣлѣи темплѣлѣи Дівѣлѣи Авѣстѣи, аноі діи дѣртѣлѣи ачестѣіа темплѣлѣи Мінерѣи, ші кіарѣи дѣи колѣлѣлѣи меріонціал але мѣнтелѣи, каре се нѣміа Веліа ѡіѣра ротѣндѣлѣи темплѣи але Пенаділорѣи. Ачі ѡсесе маі дѣаіте каса лѣи Тѣлѣи Остіліа, ші пе ла дѣченѣлѣи репѣлѣи, каса лѣи Валеріа Пѣвлікола, дѣи локѣлѣи чель маі конспікѣи, прівітѣи діи Форѣлѣи чель маре, каре дештентѣи індіѣи дѣи інітіле репѣлѣи канілорѣи, ші діи каре кѣсѣи Валеріа о демолі, ші о едіфікѣи, дѣи вале, sub Velia, лѣнгѣ Via sacra. — Дѣи колѣлѣлѣи мерідонал але Палатінѣлѣи, де а лѣонѣлѣи черкѣлѣи чель маре, се дѣлѣлѣи каселе лѣи Нероне, ші ла полеле мѣнтелѣи Септizonіалѣи лѣи Северѣи. Дѣи колѣлѣлѣи оріентал ера каса чеа маре а лѣи Доміціанѣи къ грѣдініле лѣи Адане. Дѣи вале діаітеа ачестѣі колѣлѣи се веде аркѣлѣи лѣи Константінѣи, знде дѣчене Via sacra, каре мерѣе кѣтръ Форѣлѣи чель маре, сѣндѣи пе кѣста мѣнтелѣи дѣи дістанѣи де 600 пічіѣре романе. Ачі есте аркѣлѣи де трізмѣи але лѣи Тітѣи Веспасіанѣи (in summa sacra via). Діаітеа аркѣлѣи, спре стѣлѣи кѣтѣи вѣи кѣтръ Форѣи, есте дѣлѣлѣи чеа помпѣлѣи а палатінѣлѣи, каре кондѣче

din via sacra la casete imperiale. — Дѣи зѣа де асѣлѣи тоѣи мѣнтеле ачестѣи нѣ е де кѣтѣи рѣіне, дарѣи рѣіне grandіѣсе; омѣлѣи се дѣлѣлѣи кѣндѣи се пріѣлѣи пріѣлѣи дѣиселе пе дѣлѣлѣи Чесарілорѣи. Пе зѣи феліа де пѣртѣи че сѣлѣи рѣдікатѣи дѣи локѣлѣи знде ѡсесе дѣлѣлѣи (ingressus) dīn via sacra, діаітеа аркѣлѣи Тітѣи, се веде скрѣіс Норті Farnesiani, дела нѣмеле проріетарілорѣи діи селѣлѣи треѣлѣи, акѣтѣи дѣисѣи дѣи че сѣлѣи сѣлѣи фаміліа Фарнесілорѣи, аз devenітѣи проріетате а реѣлѣи де Неаполі. Пріѣлѣи рѣіне, ші пе дѣиселе, сѣлѣи форматѣи вѣи ші грѣдіні, дарѣи ші ачестѣи сѣлѣи кѣтѣи се пѣте маі рѣлѣи кѣлѣи. Спре десгропареа ші кѣлѣи лорѣи сѣлѣи чере зѣи капіталѣи іменсѣи. Статѣлѣи romanus dīn zīa de асѣлѣи е сѣлѣи; реѣле Неаполі каре се окѣлѣи къ сѣчес ла десгропареа Ерѣлѣи лѣи ші а Помпеілорѣи, нѣ кѣдетѣи ла Рома каре е афарѣи діи Статѣлѣи сѣлѣи, пріѣлѣи зрѣаре пічі ла Палатінѣи каре де ші е проріетате а лѣи, дѣисѣи се аѣлѣи дѣлѣлѣи статѣи стрѣлѣи. О парте аз кѣлѣи лорѣи енглесѣи, а нѣме Mills. Се зѣче къ о порѣіне сѣлѣи дѣлѣлѣи імперѣторіалѣи Ніколае. Че сатіѣи дѣлѣлѣи. Четатеа лѣи Ромѣлѣи, локѣлѣи пріѣлѣи репѣлѣи кані ші палатіеле Чесарілорѣи аз devenітѣи проріетатеа де ТТ. ла Сіракѣса, а Пікділорѣи діи Брітаніа шіа Царѣлѣи де ла Москва. Історіа есте ші рѣлѣи о Траѣікомедіе.

A. T. A.

De sub Dumbraва, 1. Martiu 1856.

(Urmare.)

Romanii provinciile între Carpati, Tisza Danubiu, Seretu, si Prutu dupa metodelul seu propriu leau ocupatu. Muntii si streatorile le au garnisonatu, au fundatu fortaretia si legione militare, care era in stare a apara coloniile de pe campii; au edificatu Drumuri de nume eterne, spre inlesnirea comunicatiunei si a scutirei (de esempl. la Muresiu Osiorheia. 3. Drumuri romane se concentrédia). — Spre tóte aceste specialitati a ne lati, ingustimea locului ne opréscе; dara acelea si asia, dīn alte fantani a li cunoscutе, se presupune. Totusi e vernicu de amiatitu aice procedura cea ratiunara a romaniloru in ocupatiuni. Romanii turmele acestea de colonii agricultore si

*) Ut Hastus cecidit, confestim Romana inclinatur acies, fusaque est ad veterem portam Palatii. Romulus et ipse turba fugientium actus, arma ad coelum tollens, Iupiter, tuis inquit, jussus avibus hic in Palatio prima urbi fundamenta jeci. Arcem jam scelere emptam Sabini habent: inde huc armati media valle tendant. At tu, pater deum hominumque, hinc saltem arce hostes, deme terrorem Romanis fugamque faedam siste. Hic ego tibi templum Statori Iovi, quod monumentum sit posteris, tua praesenti ope servatam urbem esse, voveo. Livius libro I, cap. 12.

militare, le asediara pe verfurile Carpatiloru, candu cu unultu mai cu pucine spēse si fatigii le ar fi potutu asedia pre siesu, campii. Acēsta adeverēdia, ca subjugatoriulu sa nu se lasa a se momi prin lesnitatea localitatii, ci cu multu mai vertosu, ne spariinduse de locurile neapropiivere, turmele coloniiloru noue sa le asiedie in locuri ce de natura suntu intarite si scutite, prin care se ajunge unu scopu indoitu, — adeca: fostii proprietari ai locuriloru se despoie de locurile refugintei, si cei noui proprietari castiga prerogativele locale. „Intr' acēsta“ — in se mna ca prin trecere: Quinet, „lasa altora a dejudicare, ōre mai ratiunaveru de catu Romanii am lucrata noi cu prim'a colonisare a nostra in Algiru; ci asia se vede, ca Anglii — in India — despre posiveralu resultatu alu contrariei loru procederi, vinu in ingrire“. —

Esaminandu cu atentiune sciintia de Romani cu acesta ocaziune desfasurata, vomu deveni la cheia secretelor multoru evneminte, care intru altu tipu nu s'ar poté esplica. Mai anteu: sortea Daciloru nu ne mai surprinde, candu vedemu pre vingatorii loru, asiediatu in tōte locurile loru de scapare. Asiedinduse indata la inceputu Romanii in polele muntiloru, pe natiunea inimica o au desbinatu in sfasieturi si unirea loru pentru totu d'a una o au facutu neposivera. Nice in laintru tieriei in campii s'au potutu uni, ca acēstea erau ocupate de vingatori; nece prin stremtori au potutu strebate, ca acestea erau inchise; coloniile intre sene cugetate formandu cercu, de tōte partile erau parate spre aperare. De aru fi cercatu a inrumpe prin stremtorēa Vulcanului, s'ar fi lovitu in veteranii Sarmizegetusei; de ar' cerca atacare prin stremtorēa Moldovei, — s'ar frange in coloniile Napoca Patavisa, si Parolisum. — Atacarea unicului puntu alu acestei tare concentrice linie, intrēga linia o ar fi resculatu. Prin urmare Dacii nu au mai fostu in stare nece de aparare nece de atacare.

— Cu asia metodu sciintificu s'au plantatu coloniile romane in pamentulu Daciei. Acestu metodu au curespunsu tuturoru posivereloru eventualitati. Daca nu era a se teme de invasiuni barbare: coloniile se latiau la planitii, in direptiunea principaelorū drumuri militare ca nesce radie catra Prutu pana la municipiulu Iasiiloru, Suciava, la originea Bistriceii; pre Seretu pana la Pretoria Augusta; — pe Dunare pana la Galatiu; pana la

frontier'a Bucovinei si a Galitiei se amintesce si drumu preste Besarabi'a pana la Bender. — Era din contra dēca strebateu barbarii, — se retrageu in cinga Carpatiloru. — Asia s'au intemplatu candu Aurelianu (anu 174) au parasitu ripa stinga a Dunarii, numai o parte a coloniiloru s'au invoitu si au trecutu de ceea parte a Dunarii; cei mai miseri, cei legati de pamentu s'au indoitu a urma ci s'au retrasu la munti, si au lasatu pre barbari sa trēca; acestia s'au latitu preste provincie, dare fiinduca nu au intielesu metodu sciintificu alu Romaniloru, pre remasitiile popului dacoromanu le au rabdatu intre munti a refugi, a se ascunde, si a respira. — Indesiertu urma invasiunile una dupa altra; pre remasitiile populului, pre reprezentantii acestuia ai vechei civilizatiuni, ai stirpi nu le au succesu. — Aci au evenitu, ca distimtele limbi, si imbuldia'a strainelorū genuri, populi unulu dupa altulu venitii, si esundatiunea de goti, avari gepidi, huni, tatari, magiari, turci, muscali, nu au potutu se franga acestu genu, si in elu originariulu tipu romanu.

Sigilulu celu adeveratu alu noveritatei romanului este limb'a, — cu a cari'a pia pastrare se potu lauda. Si in adeveru, spre acesta se poscesce mare perseverantia si custantia. Dupa indelungulu somnu sterninduse in pregiurulu seu nu aflara nece o suvenire scrisa, nece unu scriitoriu renumitu natiunariu, carele sa le adeverēdia trecutul.

Viati'a natiunara si economi'a de tōte uneltele spoliata fiindu — numai limb'a materna le au ramasu, pre care strainii a o stirpi se nisuescu. Ce mirare dara dēca de aceea asia tare se allipescu, si pre aceea de tōta macula straina, deca eliminarea din aceea a unicului cuventu sclavu, muscalu, seu ori de ce alta limba straina, in ochii loru este unu triumfu! Deca inventarea in sfera populului a ori ce cuventu originariu, e salutata de d'insii ca o vīctoria? Ce mirare?

Nice unulu d'intr' insii nu presupune — precumu le pare unora barbati ai sciintieloru — ca strabunii loru ar fi invatiatu limba latina, ca pre limb'a poterii de statu in Dacia; totu insulu ca prin instintu crēde, ca acēsta o au adusu aceia din Roma; si d'in acestu respektu instintulu loru mai aprōpe sta de adeveru, de cotu metodele nostre sciintifice. — Desfacundune de tōte marturisirile istorice, si de nu ar aminti ictōricii aceea nemargini'a multime de agricultori latini ce s'au strapor-

tatu in Dacia*); si de nu ar exista columna lui Traianu, limba de astadi a moldoromanilor, afara de tota indoéla aru adevé, ca in provinci'a acesta turme de colonii s'au asediatu, si ca Romania s'au inceputu cu emigratiunea romana. — Adencu au tribuitu sa prinda radicina pre acestu pamentu unu glomu de populu romanu, deca una dupo alta urmatorele migratiuni ale populilor barbari, nu l'au mai potutu stirpi. (!)

Mai de aprópe esaminandu form'a acestei limbe, ne convingemu, ca strebunulu populu Dacicu, au trebuitu se lu ajunga óre ce lovitura ne mai audita, de ore ce asia pucinu elementu au lasatu dupa sine; era glomulu romanu au tribuitu sa esercedia o domnie netiermurita dela inceputu, de óra ce asia solidu s'au fundatu in orientu: si din contra sclavii si serbii suntu locuitori numsi mai tardiu, de óre ce prin ii, nu fundamentulu — ci numai partea cea esterna si scaimbavera a limbei sau atinsu: — Eca limba singura inca aru suplini si suroga istori'a, deca acesta sar' perde.

Ceea ce moldoromanii dorescu, de diumetate s'au implinitu: limba loru fora dea se poté contradice sau primitu in familia populilor latini apuseni. Dietz in Germania, Fauriel Ampére in Francia o au reconoscutu de una plus minus mai betrana sora asemene francesei si a altoru limbi sudice.

Autorulu nostru aice trece la demonstrarea, ca nu, dupa cumua creditu unulu, in intelesulu unui metodu cu totulu idealu, — pornirea unei limbi provinciale din Francia de sudu, — si nu conlovirea limbelor latina si germana este originea limbelor latine de astadi: a francei, italianei, spaniolei; ca ce popululu moldoromanu intre ani 105 si 274 de celn romanu de totu s'au eschisu ca o insula barara in Orientu. — Asia dara limba popului romanu (rustica), care au supravietinitu limba literaturéi este fundamentulu limbelor latine de astadi; si din acestu respectu filologicu este forte ponderósa invenira romanilor de la dunára de deosu; — ca si cu totulu izolata si prin populi barbari in decursu de seculi inchisa fiindu,

structura acestei limbe, este asemene cu a limbelor apusene, — de unde urmedia ca nu d'in amalgamisarea limbelor literare a lui Tacitu si Pliniu s'au escatu in óre cati ani limbele noue, ci au tribuitu ele sa existe; ca limbele in susi ale loru genuri, porta in sine legile naturale ale formareii sale, ne dependind de evinemintele esterne, si ca limba latina a claselor culte, au avutu in sine latinitatea claselor inferioare, precum si acesta limba latina o popului, limbelor noue latine de astadi.

Cea ce distinge pe limba romanilor de sororile ei apusene mai anteu este destimta apropierea de cea mai veche origina a limbei latina. Si acestu seu pentruca prin cultura nu s'au poleitu primitu forma ruda sau din alte cause, totu atata; in acea adevératu limba romana are mai multi verbi mai multa declinaveritate, si mai multe proverbe care inca pre tempulu lui Augustu era invecchit — de catu celelalte limbi de astadi. Scimu ca Romanii inainte de desvoltarea literara a limbii sale, in genulu masculinu la numele principare lasau afara consunanda din fine. Acesta destimtat o au tienutu moldoromanii, ii dicu: lupu, ursu, albu, in locu de lupus, ursus, albus, precum in Enniu si Naeviu, asia vedemu si la dinsti astadi. In Varro. citimu ca Sabini in locu de ferrum dicu hierulu in locu de ferrum, — si dupa ce si in limb'a spanica se póte vedé acesta alseuire, pre lenga alte neumaravere asemenari, — dora nu e neasemene adevérulu, ca Daci'a o parte a locuitoriloru sei, din insasi aceea parte sa o fie capitatu, din care 25 de colonii spaniole au procesu. — Usantiele, traditiunile, bigotele prejuedie, vampiri = strigol s. a. a. loru, tóte sunt de origine dela Roma.

Alta alseuire a limbei romane este, ca fora de nece cata literatura sa tehnica, pana in dia de astadi sau sustienutu. — La altu, in tempi de pader seu de marirea natiunei, genialtatiu inspirate, au imbratisiatu limba popului, o au scutitu de corumpere, o au noverisatu, si curendu i au staverémentu técnicu. Era aice o nopte de 17 seculi, seu mai bine dicundu pre limb'a romane o agonie ne intrerupta de 17 seculi, nu o au erbat a respira. (Va urma)

*) Ex toto orbe romano infinitas copias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas. —

ORTOGRAFIA

incl. Eforii a Scoleloru din Romania, publicata si poruncita a se observa pe viitoriu la tiparirea tuturor cartiloru didactice prin adresa

din 3. Martie 1856.

Цириле	latine chir.	latine chir.	latine
а	а x	ch c	s
ъ	ѣ i	i ш	sh
ь	б ђ	i шт, щ	sht
в	д ж	j ђ	tz
д	к	k ѓ	u
ч	л	l в	v
ф	е m n o	m n o z	z
е	gh п	p kc	x
г	г	г	

Noi auzimъ, кѣ инкѣ pela inceputulu lui Dekembrie сѣ lukrase o programъ din alte trei: una adusъ din Frantza, alta din Germania shi alta lukratъ ka din partea ministrului de kultu din Bukureshti, shi aceea din partea unoru profesori aleshî de кѣтрѣ Eforiѣ; aceea insъ se vede a сѣ fi delъturatu deokamdatъ. — Noi gratulъmu shi inceputulu acestui mъretzu shi i urъmu fericitôre rezultate de reintregirea fatalei daune, ce ne a kъshunatu pъrъsirea litereloru romane in timpu de atitea sekule triste pentru literatura nôstrъ. — R.

II. A. DIONICIE

Мѡнѡстѣреа Neamtъ.

Скѡтетъ шѣ пентрѣ Фѡие знеле date din raportъl P. K. Sale Пър. Арх. Dionicie, дѡфѡдѡшатъ Domnъlъ A. D. Гѣа, кѣндѣ висѣтъ дѡлѡдѡса монѡстѣреа (vezi raportъl дѡ Gazetъ Nr. 24) din „Zimъrъ.“

Кѣндѣ лѣ кѣрма монѡстѣреѣ Пър. A. Dionicie се аѡла каса еѣ дѡ дѡторѣе de 200,000 lei, кѣрѣи сѣз пѣтѣтъ de C. Са:

Venitъl monastѣreѣ ера mai năimъ de 1,322,520 lei, 32 парале.

Астѣзи venitъl се аѡлъ 1,533,324 lei 29 парале; аѡна дѡнѡлѡдѡтъ кѣ 210,803 lei шѣ 37 пар. дѡ скѣртълъ timpъ, deкѣндѣ се ѡкѣк старецъ C. Са шѣ аѡдета нѣмай de не 3 moшii, date кѣ дѡчѣтанѣе, кѣче ла челе mai нѣлге moшii есѣпѣръ терминъl de дѡносѣтѣре ла an. 1860. Дела посѣсорѣи din Besarabia нѣ се нѣтѣръ ла дѡторѣеле.

Domnъlъ рекуѡште prin ѡфѣдѣ активѣтатеа C. Sale шѣ иѣарѣтъ пѣлѡдѡтѣреа дѡтрѣ sнъ modъ deosebitъ. (Vezi Gazeta Nr. 24).

Pentрѣ дѡфѡлѡрѣеа агрономѣеѣ а ordinatъ sнъ профѣсоръ, шѣ кѣлѣгѣрѣи dѣnii се deupindъ дѡ економѣ рѣралъ, ботаникъ шѣ помолодѣе; о ѡертъ modelъ (institъtъ економѣко агрономѣкъ) е дѡ кроѣре. Spitalъl de vro 50—55 креватѣрѣи се есѣдѣнѣ дѡ старе вѣнъ шѣ кѣ 14,631 lei се есѣндѣ mai нѣдѣнъ deкѣтъ дѡ a. 1854; ѡабрѣка de postavъ се реформѣзъ. Канцѣларѣа че ера дѣртѣрѣтъ ла sнъ скрѣиторѣи нѣмеръ mai нѣлге mese.

C'a organizatъ seminariъl; сеа кѣдѣтъ sнъ дѡтернатъ пентрѣ вошѣи сѣрачѣ; а регѣлатъ библиотѣка.

Аз командатъ лѣтере romane dela Прага шѣл.

РЕГЪЛАМЕНТЪ.

Pentрѣ organizatiа scoaleѣ de хѣрѣрѣе елѣментаръ, дѡѡинѡдѡтъ не лѣнгъ спѣталъл ошѣреѣ, спре ѡортѡареа de ажѣторѣи хѣрѣрѣи сѣз ѡелчѣрѣи.

(Дѡ Букурѣшти.)

(Prin sнъ ѡфѣдѣ Domnѣскъ, пѣвлѣкатъ дѡ Булеѣнъl ѡфѣцѣалъ се ѡтѣрѣште а се рѣдѣка ла монѡстѣреа Mѣхѣia водъ sнъ inѣitъtъ хѣрѣрѣкъ пентрѣ деа се аконѣрѣи лѣнса атѣтъ милѣтаръ вѣтѣ шѣ чѣвиле кѣ асѣменеа персоналъ патриѡтикъ, дѡзѣстрѣтъ кѣ кѣношѣтѣдеle de лѣнсъ. Spre скопълъ ачѣста с'аз ресѡлатъ о сѣмъ de mai нѣлге сѣте lei шѣл. (Vezi Gazeta Nr. 25) статѣтъл шѣ прогѣрама шѣколеѣ ачѣстеѣа о дѡнѣртъшѣimъ аѣчѣ пентрѣ дѡтерѣсѣ хѣсторѣкъ шѣ пентрѣ повѣтѣе. P.)

1. Spre а се нѣтѣе ѡорма ѡелчѣрѣи трѣвѣнѣчѡшѣ ла комѣнѣиле ошѣреѣ, сѣз кѣвѣзѣтъ дѡѡинѡдѡареа а 25 елѣвѣ пентрѣ дѡвѣдѣтъѣра хѣрѣрѣеѣ.

2. Дѡ кѣрѣл сѣдѣлѣлѣ, ачѣстѣ скодѣрѣи vor ирѣимѣ de ла ошѣре дѡ ванѣ, дѡтѣрѣкѣтѣinte, хѣрѣнъ локуѣнда, лѣтѣеле шѣ лѣтѣѡѣрѣи de о потрѣвѣтъ кѣ градеle de жѡсѣ din ошѣре; iar пентрѣ челе лѣлге кѣлѣвелѣ че vor mai трѣвѣи не сеата ачѣстѣоръ сколарѣи, прѣкѣтъ ашѣтерѣлѣтѣрѣи, кѣрѣдѣ шѣ комѣплекѣгарѣеа предѣлѣи de хѣрѣнъ, прѣкѣтъ дѡ алетѣратъла вѣдѣетъ кѣ лѣт. А се арѣтъ, се ва аѡеорѣа din врѣшъ алѣгъ ѡonds о сѣмъ de 15,000 lei de адѣкъ: кѣте 600 lei de ѡѣе-карѣ елѣлъ.

3. Пентрѣ фелчеріи не сеама спиталелор чивіле се вор приімі дн ачеастъ скоалъ интерни алді 25 елевіи пентрѣ каріи зрмеазъ а се пльті кѣте 1200 леі де фіе-каре елевз не анз.

4. Дзпъ съвршііреа кърсълзі де 4 ані, елевзл е датор а практика неапърат алді треі ані дн команда саз слъжва спиталічеаскъ, дн каре се ва оржндзі кз леафъ де фелчерз; іар дн кърсъл дн-вѣдѣтзреі, елевіи се вор сокоті ка сімпліі солдаді, джндзі-се дрепт дістінктуіе градъа де ажѣтор хірзргз дзпъ регъліле санітаре.

Ла рекързтареа елевілор остъшенті, се вор префера фії останілор пѣтжптені, ші пзтаі ла ліпсъ де асемепа, съ вор приімі пентрѣ комплек-таре дін ачеіа аі чівілілор. авжнд дн ведере кѣ ачестіа тоді зрмеазъ съ фіе де падіе ромжпъ ші несзпшші ла пічі о протекціе.

Дзпъ днпліііреа челмі днжів періодз де 4 аніа ачестві кърсз, днтрареа ші енїреа елевілор, се ва регъла а фі де кѣте 12 не фіекаре анз, дін каре жѣтѣтате пзтъръа се ва сокоті не сеама онштіреі, іар чеаа-лалтъ жѣтѣтате не сеама спіта-лзрілор чивіле, ші пічі зп елевз пз се ва таі приімі каре пз ва фі зрнат кз сзкчесз днвѣдѣтзріле, чел пвдїп пжпъ ла 3-леа власъ дїмпасіалъ інклзсіва.

5. Днвѣдѣтзріле се вор зрта дзпъ програма кз літера С ачі алътзратъ; іар лефіле професо-рілор се ківзвескз а фі 20,400 леі не ап, прензп дн тавла кз літера D се аратъ.

Осевіт де днвѣдѣтзріле хірзргікале, елевіи авжнд тревзпцѣ де днвѣдѣтзрі прегѣтїтоаре, дн лімба латїнъ ші лімба ромжпъ, пентрѣ чеі дїнтзі доі ані лі се вор да пентрѣ ачеаста доі інстїгѣторі провїзорїз.

6. Дїрекуціа імедіатъ а скоалеі ва фі інкредїп-датъ зпзі дїректор дїнтре докторїи спиталзлі, каре ва аваа спре ажѣтор доі сзв-офїдері днжъ; зпзл днсзрчінат кз дїнереа дїсчіплїнеі, іар челалаат кз дїнереа кореспонденцеі ші а контабілітѣдїі, зу та-вошар ші шеасе солдаді, дін каре доі кроїторі ші доі чїстари перманенді аі скоалеі.

7. Зп фонд де зече тіі леі, се ва хотърі пент-трѣ днжїа ставїліре а ачестїі сколі.

8. Днспекціа скоалеі, се ва днкредїнда зпзі комїтет алътзїт де зпзл дін метзріі Ефорїі спї-талелор, де протомедїкашї де дїректорз скоалеі.

9. Бървіерїі ші алді естерні, се вор приімі а зрта днвѣдѣтзріле че се вор днтоктї пентрѣ, ачеаста.

ПРОГРАМА ЦЕНЕРАЛЪ.

Пентрѣ скоала де хірзргіе де ла Міхаї-Водъ.

Анзл 1-їз.

1-їз Семестрѣа де іарпъ.

1-їз. (Анатоміа.
(Дїсекціа.

2-леа. Есплікаціа клінікъ ші вісітѣ лжогъ пат-воллавлзі, ка съ се депрїнзъ кз обїекте. каре се атїнгз де тіка хірзргіе.

3-леа. Кърсъл методїк де вандаже.

4-леа. Лімба латїнъ.

2-леа Семестрѣа де варъ.

1-їз. Міка хірзргіе комплектъ.

2-леа. (Клінікъ хірзргікаль комплектъ, кърсъл дн вандаже.

3-леа. Фїзїка ші Хїміа елементаръ.

(Історїа Натзрълъ елементаръ, Ботанїка

4-леа. (Медїціналъ язїедереа ші деосївіреа ервз (рілор.

5-леа. Лімба латїнъ.

Анзл ал 2-леа.

1-їз Семестрѣа де іарпъ.

1-їз. (Анатоміа ші дїсекціа.
(Фїсіологіа.

2-леа. (Клінікъ хірзргікаль.
(Кърсз де вандаже.

3-леа. Лімба латїнъ.

2-леа. Семестрѣа де варъ.

1-їз. Патологіа хірзргікаль.

(Клініка хірзргікаль.

2-леа. (Аплїкареа де апаратзрі.
(Фрэктырі ші лзсакціі.

3-леа. Вітерїнареа.

(Фармакологіа.

(Матерїа Медїкаль.

4-леа. (Ботанїка медїціналъ.

(Къледереа ші деосевїреа ервзрілоръ.

Анзл ал 3-леа.

1-їз. Семестрѣа де іарпъ.

1-їз. (Клініка хірзргікаль ші днчелѣтзрі де ме-
(дїчіна оперѣтоаре.

3-леа. Матерїа Медїкаль ші арта де а фортзла.

2-леа. Семестрѣа де варъ.

1-їз. Патологіа хірзргікаль ші медїкаль.

- 2-леа. Клиника хирьргикалъ ши медициналъ.
3-леа. Витеринарея.
4-леа. Теория мошитъзлѣ.

Апъл ал 4-леа.

1-из. Семестрѣа де яаръ.

- 1-из. Патология хирьргикалъ ши медициналъ.
2-леа. Клиника хирьргикалъ ши медициналъ.
3-леа. Клиника де мошитъ.
4-леа. Материя Медициналъ ши арта де а форшъла.

2-леа. Семестрѣа де варъ.

- 1-из. Клиника хирьргикалъ ши медициналъ.
2-леа. Клиника де мошитъ
3-леа. Medicina легалъ ши Токсикология.
4-леа. Терапия.
5-леа. Ициенъ.
(Искълѣци) Арсаке. N: Гъси, Полѣзъ, D. Давѣла.

V I C Ū L J Ū N E I.

Ера поапте'нтънекоасъ,
Ала Лънъ лътинждъ,
Ера'н вале ръкороасъ
Глас де Бъчът ръзънждъ:

Рътъчѣтъ не зн Мъте
Дми пъреа къ т'ам зркат,
Принтре Арвъри фъръ фръкте
Обосѣсем де змълат;

Къзгждъ къ перъвдаре
Не зн жъне че'л ѣзбекъ,
Ш'ал лъи гласъ дн депъртаре
Мъ стрѣга съ'л дитжалескъ:

Симѣиъ гласъ ши маѣ таре
Къ не шине ть стрѣга,
Ши порниъ не ачае вале
Ънде възчътмъл къта;

Пентъл мес де шадътире
Съ вьтеа кънд дн възвѣс
Мъ вredeам дн ферѣчѣре
Къ къ джисъл ть'нглъниъ;

Ез дѣи даз амеа паролъ,
Зѣча ел къ жърътжнтъ,
Те ѣзбекъ фър'н доѣалъ
Нънъ ла ал мес шортжнтъ;

Че момент де ферѣчѣре
Амждои дѣтърѣдѣнам!
Ши съ тьрѣм дн ѣзѣре
Ънъл алт'и не жьрам!

Дар висъл фъци дндатъ
Къчи Коконъла а кънгатъ,
Ши ез пмждѣам днгрѣстатъ
К'ам пѣрѣдът че ам висатъ.

О ть вале днжжотатъ!
Дн че парте те гьсескъ?
Вѣно Лънъ ш' дми аратъ
Не че дрът съ ть порлескъ?

Ънде'и Бъчътмъл ачала?
Ънде'и Мънтеле днпалатъ?
Ns c'azde Филомела
Че кънта пелѣчетатъ!

Нъ'и нимика де плечере,
Къчи ез сжнт дн аштерпътъ,
Сжнт конпрѣсъ де дърере,
Ч'ам висат пь почъ съ зѣт.

D. Сп. А.

KOCTЪMЪЛ NATIONAL.

La Damichella Alexandrina P . . . .

I.

Дми плаче Ромънкъда къ салъ де тьрѣеле,
Къ ѣеа пьтаѣ флжтърѣ, ла канъ къ флорѣеле,
Къ фота де велеалъ, ши шорѣзъ ромѣоръ;
Маѣ тьлт дми плаче днсъ кънд есте кастъ белъ,
Къ ииѣа врештѣнъ, къ окѣ де колътвелъ,
Къ'н сълет че палнѣт д'ал патриѣи атор!

II.

Атът не маѣ рьтасе дн gloria траѣанъ,
Леѣи, датѣне, косгъте, ши лѣмъа чеа романъ,
Пьсграте, ка прин фертежъ, де ѣнсънѣ Дътнезетъ!
О велъ Ромънкъдъ, д'аѣ шгѣ че сзвѣнѣре
Ачест косгътъ дестеантъ дн ииѣи де симѣѣре,
Аѣ ѣѣ тьндръ де дьнсъл, ши лаѣ пьрта тьрѣзъ! —

III.

Те принде де мѣнъне ачест косгът де царъ,
Аѣчи дн Romania, дн астъ сжътпъ царъ;

Aiăi, да Patria дъчче азî Mîrcea шî Mixai!
 Къчи ел рекиатъ зиле, зиле преа фериците,
 Богате да тарî фанте, фръмоасе, азриге,
 Кънд ерав ера Ромънъл, iar пз зп кодачиъ, vai!

IV.

А! паркъ въз витеаза матроанъ де ла царъ,
 Къ ковѣлида 'н тжнъ, спъргънд ordia тартаръ
 Гонинд'о несте Истръ къ'н пѣтн де Ромънани!
 Ах! паркъ въз пе Фаркаи, къ крвчеа дитр'о тжнъ,
 Къ палонил дитр'алта вътънд армия пзгънъ,
 Ши дара кзръгънд'о де трънторî шî де лашî.

V.

Дми плаче Ромънкъца къ салвъ де търцеле,
 Къ иса пѣтаî флетзри, ла кап къ флоричеле,
 Къ фота де ветеалъ, къ шорцъл рошнлор;
 Дар шî маî тжлт дми плаче Романа кастъ, велъ,
 Къ inima крештинъ, къ окî де колънвелъ,
 Къ'н свѣлет че палнйтъ д'ал Патриел амор!

1851. Mai 1, G. . .

Ари. Р.

БИБЛОГРАФИЕ.

Свѣт дусемпатъ аз довѣднйтъ дпналта воие
 центръ пълъкареа зпвî жърналъ штииндѣикъ пз-
 митъ:

I C I C саз N A T Ъ P A.

Скопълз ачествî жърнал есте де а респъндî
 дп пълъкалз постръ кшоштинделе штиинделоръ
 патрале да тоатъ дитиндерае лоръ.

Обектъа ачестеî фои ва фî тотъ домънъла
 imensъ аз штиинделоръ патрелî, азегъндъ днсъ
 каптълале челе маî интересанте, челе маî инстрък-
 тиве шî челе маî фолоситоре дп сфера ачесторъ
 кшоштинде есакте; инвенциани новî дикътъ се
 рапортеазъ ла днвънътъдиреа виедѣе материле,
 десконерипи новî дикътъ, се рапортеазъ ла штиинда
 омълзî, адекъ деспре анімале, планте шî алте
 асемenea обикенте патрале, прекутъ шî кестивни
 импортанте шî де въз интересъ генералъ азате дп
 домънъла физичеî, химичеî шî агривилътреî, воръ дитра
 дп кадрия ачествî жърнал, кере ва еши едатъ пе
 септъмънъ, (о коалъ типъритъ дп 4) шî ва фî
 илустратъ шî де десетме литографиче,

Предъла авонаментълзî не зпз азъ есте де doi

галъени дитпърътенитî. Авонареа се фаче акъм
 центръ зпз азъ дпайнте да Бъкзреттî ла вѣзровъ
 жърналълзî шî ла тоате ливрериле, iar дп жздеде
 ла DD. Секретарî аî администрациилоръ шî ла DD.
 Професорî сепериорî дпн скоалеле дистриктелоръ.

Де шî е де причесъ а еспъне аичî фолосъла де-
 перал аз зпвî асемenea жърнал ла noi, дар тотъ
 пз почизъ трече свѣзъ тчере де а адога аичî овсер-
 вадиле зртътоаре.

Ноî трѣмъ акъмъ дитръ'нзъ секъла дп кере
 штиинделе есакте жоакъ ролялзъ чел маî таре. Бо-
 гъдѣа шî птерееа пидилоръ цивилсате сънгъ база-
 те пе ачесте штиинде. Дар пз пѣтаî фолосъла чъ
 шî пльчереа чеа маî новѣлъ ле гъсепите дп асе-
 мenea штиинде, ори чине, кере а автъ ферициреа
 де а примî оарешî кере едекацие вине дитрѣжитъ,
 саз чел пидинъ кере есте dedatъ а гъсî о пльчере
 дп лектъра върдикоръ инстръктиве шî скрисе дп-
 тръ'нзъ модъ виоръ шî днделесъ тзтъроръ. Фъръ
 а флата пе пимени, пзтемъ зиче къ се гъсескъ
 акъмъ ла noi маî тжлци карî интръ дитр'ачеастъ
 треантъ де оамени. Гъсгъла лектъреî се десвоалтъ
 ла noi дпн че дп че маî тжлтъ, тревзе дар а све-
 дине шî а пзтри ачестъ гъсгъ къ пзтримине солиде
 шî плькете.

Не vomъ сѣлî, пе кътъ ва ста дп птерееа
 поастръ де а респънде ла ачестъ черере генералъ;
 дп жърналъла п-стръ vomъ комбîна дъччеле къ
 фолоситоръла (dulce cum utile), дъпъ къмъ зиче
 азторъла антикъ.

Де шî сарчина принципалъ а редакциеî жърналъ-
 лълзî рѣтъне аспира поастръ, днсъ къ въкзрѣе
 vomъ примî де ла ори чине дпн тимпъ дп тимпъ-
 артикол комвенавиле дитиндереî шî скопълзî ачес-
 твî жърнал шî ле vomъ пълъка дитрѣзлъ къ пѣ-
 теле азторилоръ лоръ, дп фоайа поастръ. Ачеста
 поате къ ва да тинерилоръ оарешикаре етълацие,
 центръ лъкърѣиле штииндѣиче шî сериоасе.

Не амъ въкзратъ пълъ акъмъ къ пълъкалз
 ромънъ аз примитъ тотдеазва къ фавоаре таре
 скрѣрѣиле поастре, а шî асѣгатъ аз въкзрѣе ла лек-
 цѣиле поастре пълъчече, дп фъгъдъвѣмъ дар къ пе
 vomъ аръта шî акъмъ демни де конфѣида къ кере
 пе аз оворатъ тотдеазва.

Проф. Др. Излî Баранш.
 Авонадѣа центръ ачестъ Фоайе, се фаче дп лашî
 ла Ливрѣриа-Новъ. Дпн Брашовъ ла Редакт.